

JÓL uttanlanda á láglendi og í fjallalondum



«Gleðilig jól» sigur fólk við hvort annað á ymsum tungumálum í flest öllum kristnum londum: onglendingurinn sigur «Merry Christmas», hollendingurinn «Een prettige Krestmess», spániólar «Felices Pascuas», ítalu- maðurinn «Buon Natale» og so framvegis. Men það er ekki meiri enn stórt hundrað ár síðani, fólk byrjaðu að senda jólaheilsanir sinamillum.

Hesin siður var íbirtur av sjómönnum — eingin veit við vissu hvörjir — sum staddir á fjarskötunum leiðum á havinum vildu sleppa at senda eina heilsan heim til teirra kær. Aloftast hevði sjómaðurin tó ikki mong orð a. seta saman á pappiri ella telegrammi, og tí kom so jólakortið. Seinni vóru jóla- og nýggjárskort gjørd til eitt — tað spardi bæði um skrivningina og peningin! Uppaftur seinni komu onglendingar við teimum litadu kortunum og kortum, ið prentaðari kvøðu: gleðilig jól og gott nýggjár. Tilik kort verða í dag nýtt í øllum londum í milljónatali.

Tað, ið tey borðreiða við á jólam, er eins ymist og jólasíðir annars í teimum ymsu londum. Í Svøríki er óhugsandi at hava jóla- borðhald uttan lutfisk, turrur fiskur, bloyttur einar otta dagar og síðani lagdur í vatn við ósku av leyvtræi og kálki. Eisini hava sviar tann síð at «doppa í grytan» — dyppa í grýtuna — jólagestirnir dyppa breyðflisar í soðið av kókaðum svinakjoti. Aftan á hava verið í kirkju jólamorgun til «julotta» verður borðreitt heima við hús við smorgásar — smyrjubreyð.

At hava gás á jólam í Danmark og so við og við eisini aðrastaðir her norðuri er eins og jólatræið og adventskransurin týskur

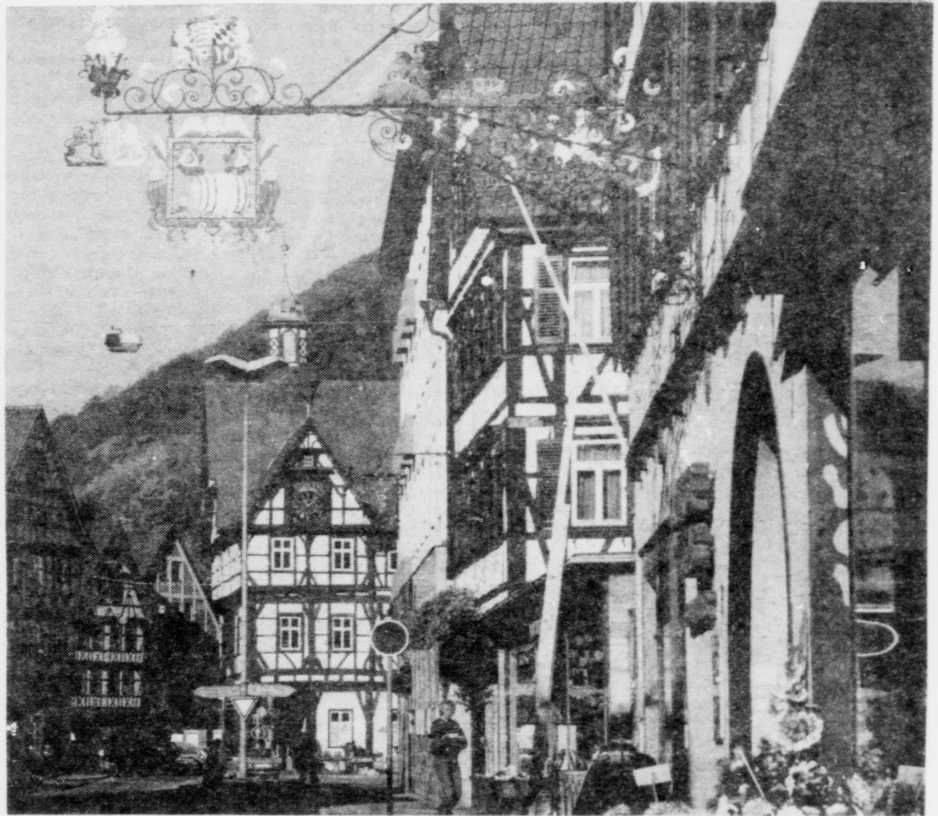
upprunasíður. Í Ungarn hav tey fiskasúpan av karpu og «Beyg-ly» kókur omaná.

Í ítalska landspartinum Romanja varveita tey ein gamlan, vakran jólasíð: triggir stólar verða settir fram við grúgvuna til at taka móti Mariu, Jósus og tí litl oarninum, og síðani fær húsfólkið sær at eta nakað burtur frá — kastanjur, kjót og ost. Aloftast seinast eina heimgjörda kúku.

Portugisara-kókan verður nevnd bolo-rei, kongakókan, gjørd við rosinum, mandlum og øðrum góðgæti.

Eru vættar og jólamenn kanska ikki av norðurlenskum uppruna, so eru afturfyrir Lucia-brúðirnar reint norðurlenskar, tað við siga svenskar. Síðurin kemur úr Västergölandi, og navnið Lucia verður sett í samband við hitt latinska lux, fyri ljós. Lucia-náttin, millum 12. og 13. desember, er náttin, har kúgvinn í fjósinum bitur triggjar ferðir í krubbuna av svongd. Dagurin varð av fyrstan tíð hildin sum veitsla, ljósinum, ið nú skjótt fór at koma aftur, til heiðurs. Ikki einans í Svøríki, men nú eisini í mongum øðrum londum hava teir tikið upp síðin at kjósa sær Lucia-brúð við ljóskertum í hárinum og sum síðani fer í skrudgongu gjøgnum býrnar. At gerast Lucia-brúður verður hildið størsti heiður, ung genta kann vera fyrri...

Hjá grikkum nakað sum hjá portugisarum, tá ið tey har baka til jóla: aloftast verður okkurt tinganest koyrt út í deiggj, ið ein gullmynt ella eitt síivur-armband, og fragd er á tí, sum er so heppin at fáa beint tann kókubitan, ið fjarir gávuna. Jólaaftan



teir eta við eplum, káli og eggum afturvið, høgtíðskvöldið. Annars er fiskur av einum og hvørjum slag jú vanligur kostur har um leiðir.

Flestu arbeidarar og starvsfólk í Grikkalandi fáa í desember mánað eina mánaðarløn aftrat, umframt vanligu løn sína í jólagávu frá arbeidsgevaranum til at gjalda ajóla- útreiðslurnar við — hetta man óivað vera síður, sum mong aðrastaðir vilja øvunda grikkum...

Sangir, og tá einahelst barnasangir, hoyra jólini til framman um nakað. So hevur verið gjøgnum öldir og í skiftandi tíðum, og so man altíð fara at verða, so leingi kristin jól verða hildin. Mong av teimum gomlu, vøkru sálmalögum, sum eisini vit hava ognað okkum, eru komin okkara leiðir av europeiska meginlandinum.

Týskalnd. ið kanska er tað land, ið eg oftast havi vitjað, bæði í blaðmannaorðum og í summar — ella vetrarfrí, er eitt frálíkt

Eiden Müller hevur ferðast víða um mong lond sum blaðmaður, og Tíðinda- blaðið Sosialurin hevur biðið hann greiða frá ferðum sínum og nakað um jól og jólahald í summum av teimum londum, hann hevur vitjað.

land at vitja — landið er stórt at fara víða um, men eg man hava vitjað flestu landspartar í Vesturtýsklandi. Bundesrepublik Deutschland — sambandsríkið Týskland — er umleið 250.000 kvadratkilometrar til viddar við einum fólkatali, sum tilsamans er meiri enn 60 miljónir. Strekkið norðursuður 900 og vestureystur einar 400 kilometrar. Vega- og jarnbreytanetið er 4% av øllum landaøknum, so lætt er at ferðast hjá fólki, annaðhvørt við bili ella toki.

Veðurlagið er yvirhøvur stóðugt, hiti á sumri, men ikki við brennandi ótolandi hitastigum, veturin kann vera kaldur, men sjáldant so kaldur, at hann ger einummei.

Tá ið eg havi vitjað í Týsklandi, hevur best dánt mæi í Rinlandinum og suður móti Boden-sjónum — og í Bayern.

Rináin rennur norðursuður, og ferðslan eftir henni við bátum, lektarum

og ferðafólkaskipum er hin mesta alt árið. Aðrar týðningarmiklar áir eru Mosel, Nekkar, Weser, Ems og Elben. Tær hava alt at siga fyri samferðsluna. Av kærastu plássum, eg minnst frá ferðum minum, er aldargamli býurin Koblenz á Deutsehes Eck, ið liggur Rinánnu megin, beint sum henda á rennur inn í Moselánnu, har eisini eru mong vøkur pláss at vitja á sumri sum Cochem, Alf og Bernkastel.

Longur suður eftir Rinánnu kemur tú til Boppard og St. Goar, hugnaligar smábýgdir, ið altíð eru fullsettar við turistum alt árið. Men Bacharah ikki at forgloyma, til ein at enda røkkur fram til yndisliga Rinbýin Wiesbaden, hitt søguliga plássið við ferðamannagistingarhúsum í hópatali. Wiesbaden er býur, ein ikki kann vera nóg hugtakin av at vitja, við mongum minnisvarðum og víðalundum í fullum blóma á hásummartið.

Sambandsríkið Týskland verður eisini vitjað av turistum út øllum londum; í dag eru japanarar helst teir flestu, tí teir tykjast at eiga pening sum gras. Flest allir teirra koma loftvegis, tí langur vegur er at ferðast úr Tokio til Bundesrepublik Deutschland. Í hesum víðfangi er vert at nevna, at ikki færri enn 60 alheims flogfelag hava Týskalnd sum ferðamál, teirra millum Japan Airlines, Al Italia, belgiska Sabena, hollandska K.L.M., SAS, spanska Iberia og sjáivsagt eisini týskarar við egna væl umtókta Lufthansa. Tá ið eg einahelst nevni Lufthansa, er tað tí, at hetta felag saman við eystur- ríkska Austrian Air Lines hevur besta og mest umsorgnarfulla service, eg nakrantíð havi møtt á flogferðum. Lufthansa og Austrian Air Lines hava fram um flest onnur eina flogmanning, ið skarar fram úr. Flogternurnar og «steward púrsarnir» leggja doyðin á at hugna um ferðafólkið á ein og